

Vereeniging, betalen hun contributies en gaan soms ook nog eens naar een afdelingsvergadering. Maar die anderen! Die 600, die tegen aansluiting hebben gestemd, wat doen die? Conformeerden ze zich? Zullen ze als goede spelers hun tegenstanders in deze kwestie gelukwensen met het behaalde succes en verder hun lidmaatschap van „De Groote” continueren? De vraag is slechts of ze deze aangelegenheid zien als een principieele kwestie, ja of neen.

Hebben ze antwoord gegeven op deze vraag, dan is het in beide gevallen gemakkelijk om tot een beslissing te komen. Immers: is het wel een principieele zaak dan moet de band met „De Groote” worden verbroken. Is het geen principieele kwestie — dan blijft men lid.

Dus — de groote vraag is: „Is toetreding tot het A.N.O.V. een principieele kwestie?”

Laten we, om die vraag te kunnen beantwoorden, eens in gedachten een vergadering van het A.N.O.V. bijwonen. Het valt ons op, dat zonder gebed wordt begonnen. Dat gaat nu eenmaal niet in zoo'n heterogeen gezelschap van Christenen, Roomschen en Humanisten. Maar 't is misschien ook niet noodzakelijk, immers het gaat aan de Anov-tafel alleen over dingen, die gesocht worden niet-principieel te zijn en de menselijke rede is wel voldoende om de problemen, die hier aan de orde komen, tot een oplossing te brengen. Bovendien — een ieder, die behoefte zou gevoelen licht of wijsheid van Boven te vragen, kan dat immers voor zichzelf doen, vóór de vergadering, b.v. in een stil-gebed in een treincoupé!

Een klein offertje mag toch ook wel worden gebracht, want nu kan het groote winstpunt worden gemaakt, n.l. dat men opgenomen is in een Algemeen Onderwijzers Verbond. Men staat niet langer op een eiland. Nu doet men mee. In alle eendracht samenwerken aan het groote ideaal: Nederland een goed onderwijsstelsel te verschaffen. Kan op alle punten misschien niet worden samengewerkt, door de problemen dóór te praten en elkander beter te leeren kennen en te waardeeren, zal het aantal onderwerpen, dat voor behandeling in aanmerking komt, steeds grooter worden. Zoo wordt de eenheid bereikt, die noodig is en passend voor goede vaderlanders.

Te lang hebben we in afzondering geleefd. Het wordt tijd de deuren eindelijk eens open te doen en een frische wind gelegenheid te geven het sombere en mufte huis, dat we tot dusver bewoonden, te doorwaaien.

Wie spreekt daar van verflauwing der grenzen en van een meedoen met de wereld, van wereldgezindheid en wereldgelijkvormigheid?

Dat zijn de criticasters, die altijd iets hebben aan te merken, de Farizeërs, die in zondige hoogmoed en eigengerechtigheid het alleen en natuurlijk beter meenen te weten, maar die vergeten, dat wij, Christenen, getuigen moeten zijn, overal en altijd waar ons de gelegenheid wordt geboden. De nieuwe tijd vraagt nieuwe vormen en komt met nieuwe eischen!.....

We verlaten de A.N.O.V.-vergadering. Hebt u de geesten geproefd? Voelde u zich daar thuis? Acht u de belangen van ons Chr. onderwijs daar veilig? Ik niet! Ik ga er uit! Ik weiger de verantwoordelijkheid van het doen en laten van deze Vereeniging nog langer te dragen.

Eerst De Van Niftrik laten optreden op de Algemeene vergadering, hem toelaten de grondslagen van onze Chr. school aan te tasten en nu de toetreding tot het A.N.O.V.! Het gaat verkeerd met „De Groote” en ik roep al mijn collega's die het wel meenen met de Chr. school toe, met deze vereeniging te breken.

En dan? Aan den kant van den weg blijven staan en wat goedkoop critiek uitoefenen? Dat niet! Maar wat dan wel?

Een vereeniging verlaten, waarvan men lange jaren lid geweest is en waarin men zijn vrienden heeft, is moeilijk. Eerst de kerkelijke strijd en nu de scheur in „De Groote”, die al opgericht werd in 1852 en thans 8000 leden telt! Wat is het alles erg!

Ik kan me voorstellen, dat verschillende collega's, die deze ontboezeming lezen, denken of hard op zeggen: „Man, sekel uit. Wees a.u.b. niet zoo dierbaar! Dat past niet en dat gaat niet! Houd liever op met dat gescheur, zoek de eenheid te bewaren, bouw met ons mee. Wees niet zoo laf onze hopeloos verdeelde vereeniging te verlaten. Vecht met ons mee tegen den verkeerde geest, die al meer den boventoon voert in onze vereeniging. Protesteer en schrijf in het „Correspondentieblad”. Schud de menschen wakker! Dat is mannenwerk! Maar er uitgaan? We moeten er niet aan denken!”

Kom terug!” Ongetwijfeld zit er in die uitnodiging terug te keeren, iets dat weldadig aan doet. Men wil ons niet laten gaan. Men verzekert ons, ons noodig te hebben in den strijd tegen de onthindende factoren, die zich al duidelijker in onze onderwijskringen openbaren.

En toch — het gaat niet! De leden van „De Groote” vormen een te heterogeen gezelschap. Met Barthianen en leden van de Partij van den Arbeid kan men niet vruchtbaar samenwerken. Het zout is smakeloos geworden! De kracht van „De Groote” is gebroken!

Het groote getal kan haar niet meer baten. We moeten den weg terug! De weg van het isolement! Dat beteekent, dat we van voren af aan moeten beginnen. Een nieuwe vereeniging stichten waarin opgenomen worden alle werkers bij het Christelijk onder-

wijs, onverschillig of ze werkzaam zijn bij het Fröbel-, Lager-, Ulo-, Middelbaar- of voorbereidend Hooger onderwijs, als ze maar staan op den grondslag van de 3 formulieren van Eenigheid en verklaarde voorstanders zijn van de vrije Chr. School.

Laten we niet beginnen met te vragen, hoe groot het aantal leden van de nieuwe vereeniging zal zijn.

We moeten afleeren op het getal te zien. Een kleine vereeniging, waarvan de leden eensgezind zijn, kan meer kracht ontwikkelen dan een groote vereeniging, waarvan de leden onderling verdeeld zijn.

De invloed van de nieuwe vereeniging hangt alleen hier van af, of ze leeft uit het geloof, dat immers bergen kan verzetten.

Binnenkort zult u waarschijnlijk de oproep tot de werkers bij het Christelijk onderwijs om een nieuwe organisatie te stichten, in de kranten kunnen lezen.

Doet u mee?

We rekenen op u!

Komt tot de daad!

Strijdt den goeden strijd!

Moge op niemand van u de woorden van Debora van toepassing zijn:

In Rubens gedeelten waren de inbeeldingen des harten groot. De gedeelten van Ruben hadden groote onderzoekingen des harten.

K. v. H.

UIT HET POLITIEKE EN SOCIALE LEVEN

KLARE TAAL TE PANGKAL PINANG VAN DEN LEIDER DER CHRISTELIJKE STAATKUNDIGE PARTIJ.

De heer Mr C. C. van Helsdingen was meer dan twintig jaar leider van de Christelijke Staatkundige Partij in Ned.-Indië en al die jaren had hij als eenige afgevaardigde van die partij zitting in den Volksraad. Het is wellicht voor velen een verrassing, te vernemen dat dezelfde predikanten en zendelingen, die nu zoo blindelings achter de Indische politiek van de Partij van den Arbeid aanhollen en een „eisch van recht” de wereld inslingeren, zich eertijds nagenoeg zonder uitzondering maar heel weinig om de C.S.P. en haar leider hebben bekommerd. En toch had de C.S.P. toen al zoo'n vooruitstrevend program. Maar de strijd en het streven van de eenige christelijke politieke partij gingen aan de meesten hinner onbegrepen, althans onbewogen voorbij.

Intusschen heeft de heer Van Helsdingen, hoewel weinig gesteund van die zijde, waarvan hij zeker steun had moeten hebben, zijn taak steeds met grooten ijver en nauwgezetheid vervuld. Met weinig rumoer maar met veel persoonlijke offers verrichtte hij zijn arbeid. Wie hem kenden, wisten hoe hij de zaken onder de knie had. Spreken over dingen, waarvan hij geen verstand had, dat deed hij nooit! Weenigen zullen als hij bekwaam zijn tot een oordeel over Indische kwesties. De leider van een der grootste politieke partijen in den Volksraad zeide mij eens: „Helsdingen weet de zaken als geen ander. Jammer dat men niet meer naar hem luistert”.

Op de conferentie te Pangkal Pinang hebben zoowel De Verkuyt als de heer Van Helsdingen het woord gevoerd.

Pangkal Pinang is de conferentie der z.g. minderheden, die nu eindelijk ook eens wat mogen zeggen. Of 't baten zal? Tot nu toe heeft de Indische regering leden, die het niet 100 % met haar eens was, verwezen naar den hoek van de reactionairen en fantasieeloozen.

Da Verkuyt heeft natuurlijk nog eens hetzelfde gezegd, wat door zijn vrienden van de Partij van den Arbeid al duizendmaal is beweerd, maar nog nimmer bewezen, namelijk dat er in „Indonesië een enorme (!!) nationale en sociale revolutie” reeds in het begin van deze eeuw begonnen was en dat de potentiële kracht van deze beweging steeds werd onderschat.

En verder prees hij het Van Mook-beleid.

We teekenen hierbij aan, dat De Verkuyt als vertegenwoordiger van de „Politieke Studieclub” optreedt. Die politieke studieclub schijnt in een kamp ontstaan te zijn en spreekt de taal van de Partij van den Arbeid. Dat deze kersverse club een afvaardiging heeft naar de conferentie, is een van de vele wonderlijke verschijnselen, waarvan het huidige Indische beleid vol is.

Wat de heer van Helsdingen zei, liet aan duidelijkheid niets te wenschen over. Hij althans kent Indië en hij kent ook zijn pappenheimers. De critiek uit dezen mond verdient daarom dubbele aandacht. We ontleenen aan het Aneta-verslag het volgende:

De eerste spreker van Vrijdagmorgen (9 October) was Mr C. C. van Helsdingen, afgevaardigd door de Christelijke Staatkundige partij, die zeide niet te willen nakaarten doch blijde te zijn dat hij eindelijk in dit dictatoriaal geregeerde land de gelegenheid kreeg vrijelijk zijn meening te kunnen zeggen. Spreker waarschuwt dat hij mogelijk geen fantasie en verbeeldingskracht bezit voor het op de juiste wijze verstaan en aanvaarden van de noodige dingen, en zegt dat de persoonlijke meeningen verdwijnen in den doofput van de afhankelijke dagbladredacties, wien onder super-

visie van de R.V.D. — het zwaard van Damocles, in den vorm van den toe te wijzen papervoorraad, boven het hoofd hangt. Spreker oefent vervolgens critiek uit op het niet invoeren van het Kon. Besluit van 23 December 1913 betreffende de wederinstelling van een tijdelijken Volksraad. Ook heeft spreker bezwaren tegen het Kon. Besluit van 18 Augustus 1915, waarbij de Lt.-G. G. gemachtigd wordt zich te verplaatsen zooals door de omstandigheden geboden wordt, met dien verstande dat de zetel van de regering te Brisbane blijft. Vervolgens vraagt spreker waarom de inhoud van de „Civil Affairs Agreement” aan de Nederlanders onthouden werd. Deze Agreement regelt n.l. de bevoegdheidsverhoudingen tusschen de bezettingsautoriteiten en de Ned. Indische regering. Indien de inhoud hiervan bekend ware geweest, was de regering veel critiek bespaard gebleven. Dit was de schuld van de Britsche regering want na de vraag van het Kamerlid Joekes bleek dat de bekendmaking der inhoud afhankelijk was van de toestemming der Britsche autoriteiten. Het Agreement werd wel toegezonden aan de Kamer maar is nooit gepubliceerd. Engeland ging dus niet accoord met de bekendmaking en was zoooedde mede oorzaak van het sterk naar het dictatoriale neigende optreden van den Lt.-G. G. Heeft de regering de Britsche weigering om den inhoud van dit Agreement bekend te maken, zonder meer geaccepteerd? vraagt Mr v. Helsdingen vervolgens.

Spreker herinnert aan de taak: „Liquidatie van den oorlog met Japan”, en merkt op, „alsof de opruiming van de republiek daar niet toe behoorde”. Vervolgens wordt de houding van de Nederlandsche en Nederlandsche-Indische regering ten opzichte van de Britsche bezettingsautoriteiten becommenteerd. Men had krachtig moeten protesteeren tegen het gedrag van generaal Christison, bijvoorbeeld door een ontslag aanvraag van den Lt.-G. G. In dit verband memoreerde spreker Christison's uitsluiting: de erkenning van de republiek was „a big mistake”. Ook memoreerde spreker de nadrukkelijke verklaring van oud-minister Logemann, dat collaborateurs als Soekarno en anderen voor de Nederlandsche regering onaanvaardbaar waren. Uit het bezoek van het gezelschap Koets aan deze collaborateurs krijgt men echter den indruk dat de regering thans bereid is deze personen te aanvaarden. Vervolgens constateert spreker een overaccentueering van den persoon van Sjahrir. Onbetwistbaar juist acht spreker het standpunt van den oud-G. G. Jhr. Tjarda, dat eerst orde en rust hersteld dienden te worden alvorens te gaan praten.

Op de Malino-conferentie bleek de abnormaliteit van de bestaande verhoudingen, want in normale omstandigheden zou de regering enkele afgevaardigden zeker niet hebben willen aanvaarden op grond van hun verleden.

Na het optreden van de Nederlandsche en Ned. Indische troepen onder de bekwame leiding van generaal Spoor geprezen te hebben, zette spreker het standpunt van de C.S.P. t.a.v. de toekomst uiteen.

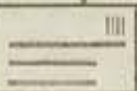
„Malino wordt door de C.S.P. algemeen aanvaard en niet eerst thans maar reeds sedert 1939, toen de gelijkwaardigheid van Ned. Indië als een nevengeschikt doel van het imperium naast Nederland, Curacao en Suriname en een federatieve opbouw voor Indonesië, in het programma van de C.S.P. werd opgenomen; terwijl reeds voor den drang van de oorlogsomstandigheden de constructie van den Bondsstaat met daaronder krachtige autonome regionen, met verwerping van een eenig en ondeelbare staat, werd bepleit”.

Spreker wil in geen geval terug naar de koloniale verhouding, welke in 1922 reeds in beginsel verworpen werd.

Als De Verkuyt nu maar niet meent, dat hij representatief is voor het christelijke politieke standpunt in Indië, maar deze eer aan den heer Van Helsdingen laat.

G.

GRONINGER BRIEVEN

Amice frater.

Een voortgezet beschouwen van den liberalen burger der vorige eeuw en den socialistisch gezinden van thans, geeft ons in toenemende mate het beeld van treffend gelijken.

Het is een gelijkenis als die er kan zijn tusschen vader en zoon, tusschen die van twee broeders of dubbelgangers.

De dubbelganger is in de oude en nieuwe tooneel-litteratuur een geliefkoosde figuur geweest, die het leven op de planken, naar Shakespeare's woord, maakte tot een „comedy of errors”, een blijspel van vergissingen.

In de werkelijke wereld wordt zij hier tot een schrikkelijk drama van leed en ellende.

De menschheid, zeide Groen, zal, betooverd door een fata morgana, het fata morgana van een nieuwe heerlijke wereld van louter geluk, voortschuiven naar den afgrond.

Er is thans een verschil in kleed, dat den indruk wil wekken van felle tegenstelling en bereidheid tot geweldigen kamp.